

Právo Evropské unie

2. Přednáška - Orgány EU (Evropská komise, Rada EU a Evropská rada)

Evropská komise

- je typicky nadstátním orgánem, který podporuje obecné zájmy Unie
- Její funkce tak připomínají funkce vlády v soustavě orgánů státu.
- Je to orgán (instituce) právně nezávislý na členských státech.
- schází se jednou týdně zpravidla ve středu.

Sídlo Evropské komise – Brusel

Pravomoc Komise – iniciativní pravomoc

- předkládá výlučné návrhy legislativních aktů a další opatření rozhodovacím orgánům (Radě a Evropskému parlamentu) a je proto označována za „motor Společenství“

Výkonná pravomoc

- Uvádí v život vše, na čem se usnese Rada a Evropský parlament.

Legislativní (rozhodovací) pravomoc

- Evropská komise ve výjimečných případech působí i jako orgán **rozhodovací**, namísto Rady na základě jejího zmocnění.
- Je tomu tak především tam, kde se vyžaduje velká operativnost, tedy v oblasti ochrany hospodářské soutěže a několik politik (zejména zemědělské)

Kontrolní pravomoc

- spočívá především ve sledování dodržování práva EU, a to jak členskými státy, tak jejich subjekty.
- V případě zjištěného porušení Komise zahajuje příslušné řízení

Pravomoc Komise ve vztazích navenek

- sjednává (ale neschvaluje) mezinárodní smlouvy a navazuje a udržuje styky (včetně diplomatických) s jednotlivými státy členskými a zejména nečlenskými a s jinými mezinárodními organizacemi.

Komise - složení

- skládá se z jednoho státního příslušníka z každého členského státu.
- tedy Komisařů je 27.
- Funkční období je pětileté.
- Členové jsou vybíráni podle celkové způsobilosti a evropanství z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti.
- Rovněž Komise jako celek je povinna vykonávat své funkce zcela nezávisle.

Postup při sestavování Komise

- Procesu sestavování Komise se účastní **Evropský parlament a Evropská rada.**
- Nejprve je Evropskou radou určen a následně schválen Evropským parlamentem **předseda Komise.**

Postup při sestavování Komise

- Evropská rada poté přijme seznam ostatních osob, které zamýšlí jmenovat členy Komise.
- Poté členové Komise předstoupí jako sbor před Evropský parlament, který je schvaluje.
- Po svém schválení jsou předseda a ostatní členové Komise jmenováni Evropskou radou kvalifikovanou většinou.

Zakončení funkce Komise jako celku

- Funkce Komise jako celku končí uplynutím jejího funkčního období, případně odstoupením poté, co ji Evropský parlament vyslovil stanoveným způsobem nedůvěru.

Zánik členství v Komisi

Může nastat

- a) smrti komisaře
- b) odstoupením nebo
- c) odvoláním.

Komise - Parlament

- Komise je politicky odpovědná Parlamentu, který má právo podat návrh na vyslovení nedůvěry a Komisi odvolat.
- Pravidelně také odpovídá na písemné a ústní dotazy členů Parlamentu.

Předseda Komise

- je obdobou předsedy vlády.
- vymezuje směry, v jejichž rámci Komise plní své úkoly, rozhoduje o vnitřní organizaci Komise, aby zajistil soudržnost, výkonnost a kolegialitu její činnosti, vymezuje působnost jednotlivých Komisařů a jmenuje její místopředsedy z řad členů Komise.
- reprezentuje rovněž Komisi.

Předsedkyně Komise - Ursula von der Leyen (Německo)

- Evropská rada ji 2. července 2019 navrhla na předsedkyni EK.
- EP pak nominaci schválil 16. července 2019, kdy obdržela 383 ze 747 hlasů. Zvolena tak byla většinou pouhých devíti hlasů.
- V čele Evropské komise od 1. prosince 2019 nahradila Jeana-Claudea Junckera

Generální ředitelství

- Jednotlivé činnosti Komise jsou rozděleny mezi tzv. **generální ředitelství a útvary (služby)**.
- Jsou odpovědné vždy za určitou oblast politiky EU.
- jsou řízeny **generálními řediteli**, politicky zpravidla podléhají vždy jednomu z Komisařů.
- https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024_cs

Věra Jourová

- je česká politička, podnikatelka a právnička, v letech 2014 až 2019 komisařka pro spravedlnost, ochranu spotřebitelů a otázky rovnosti pohlaví v Junckerově evropské komisi a od prosince 2019 místopředsedkyně pro hodnoty a transparentnost v komisi Ursuly von der Leyen.

Rada

- Rada (dříve Rada ministrů, dnes zkráceně pouze „Rada“).
- Je především orgánem rozhodovacím.

Rada

- Rozhodnutí Rady mají nejčastěji formu aktů sekundárního práva EU: směrníc, nařízeních, rozhodnutí, stanovisek a doporučení.

Složení Rady EU

- Oproti jiným orgánům Unie Rada nemá pevné složení.
- Je orgánem, v němž jsou zastoupeny čl. státy.
- Rada se skládá z ministrů vlád jednotlivých států, kteří se schází podle potřeby.
- Pokud například Rada projednává otázky týkající se životního prostředí, pak se schůzky účastní ministři životního prostředí každého čl. státu EU a schůzka se nazývá „Rada ministrů životního prostředí“.

Zasedací sál Rady EU

Celkem existuje deset rad různého složení:

- Všeobecné záležitosti
- Zahraniční věci
- Hospodářství a finance (ECOFIN)
- Spravedlnost a vnitřní věci
- Zaměstnanost, sociální politika, zdraví a ochrana spotřebitele

Celkem existuje deset rad různého složení:

- Konkurenceschopnost
- Doprava, telekomunikace a energetika
- Zemědělství a rybolov
- Životní prostředí
- Vzdělávání, mládež a kultura

Členové Rady

- Příslušný ministr rozhodující v Radě je zplnomocněn svou vládou k jednání jejím jménem, a tedy i jménem daného státu.
- Za svá rozhodnutí jsou ministři odpovědni pouze vnitrostátně vůči národním parlamentům či občanům daného státu.

Předsednictví v Radě EU

- Předsednictví jednotlivých složení Rady, s výjimkou složení pro zahraniční věci, zajišťují zástupci členských států v Radě na základě systému šestiměsíční rotace.
- Radě pro zahraniční věci předsedá vysoký představitel pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.
- Do 30. června 2023 předsednictví má Švédsko.

Josep Borrell

- je španělský socialistický politik.
- od prosince 2019 vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Sídlo Rady EU

- Hlavním sídlem Rady EU při takzvaných formálních jednáních je Brusel.
- V dubnu, červnu a říjnu se zástupci členských států schází v Lucemburku.
- Naopak takzvaná neformální jednání Rady probíhají tradičně v předsednickém státě.

Budova Justus Lipsius – sídlo Rady EU v Bruselu

Pravomoci Rady EU

- Schvalovat evropské právní předpisy – v mnohých politických oblastech spolu s Evropským parlamentem.
- Koordinovat hlavní směry hospodářské politiky členských států.
- Uzavírat mezinárodní smlouvy mezi EU a dalšími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi.

Pravomoci Rady EU

- Spolu s Evropským parlamentem schvalovat rozpočet EU.
- Rozvíjet společnou zahraniční a bezpečnostní politiku založenou na směrech stanovených Evropskou radou.
- Koordinovat spolupráci vnitrostátních soudů a policejních složek v trestních věcech

Hlasování v Radě EU

- Ministři v Radě rozhodují různými způsoby podle toho, o jaké věci jednají. Uplatňují se tři způsoby hlasování:
 - 1. prostou většinou;
 - 2. kvalifikovanou většinou;
 - 3. jednomyslné;

COREPER

- Výbor stálých zástupců členských zemí při Radě EU.
- Množství projednávaných věcí a nutnost vyjasnění a případného sladění rozdílných stanovisek členských států vyžaduje, aby každé zasedání Rady bylo připraveno co nejlépe i po věcné stránce.
- To je úkolem Výboru stálých zástupců na úrovni velvyslanců.

COREPER

- COREPER se skládá ze stálých zástupců členských zemí při EU na úrovni velvyslanců, kteří zároveň řídí stálá zastoupení jejich zemí.
- Od roku 1962 se dělí na dvě formace: COREPER I (zástupci velvyslanců) a COREPER II (velvyslanci).

Úloha COREPERu

- **Přípravná.** Všechny body na pořadu jednání Rady musí být COREPERem předem prozkoumány (má tak úlohu jakéhosi "filtru") - pokud Rada nerozhodne jinak.
- má rovněž roli **výkonnou.** Rada jej pověřuje například prozkoumáváním a řešením konkrétních otázek.

Evropská rada

- Evropská rada (pozor na záměnu s Radou Evropské unie, popř. Radou Evropy).
- je vrcholným politickým orgánem EU.
- Unii dává nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje její obecné politické směry a priority.

Složení Evropské rady

- tvoří ji hlavy států nebo předsedové vlád čl. států společně s jejím předsedou a předsedou Komise.
- Jejího jednání se účastní vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku
- zasedá dvakrát za půl roku; svolává ji její předseda.
- Vyžaduje-li to situace, svolá předseda mimořádné zasedání Evropské rady.

Charles Michel

- je belgický politik a od prosince 2019 předseda Evropské rady
- v letech 2014–2019 zastával úřad předsedy vlády Belgie

Pravomoci Evropské rady

- Jejím úkolem je určovat směr rozvoje EU.
- V minulosti přijímala tak zásadní politická rozhodnutí, jakým bylo např. přijetí jednotné měny Euro, či rozšíření Evropské unie o nové členy jako je Česká republika.

Evropská rada

- obvykle rozhoduje konsensem.
- V některých případech přijímá rozhodnutí jednomyslně nebo kvalifikovanou většinou,
- Od roku 1974 došlo k pravidelnému konání vrcholných konferencí